

PAPA'S IN DE GROEI

Ze zijn zelf nog nauwelijks volwassen, maar uitgaan en een beetje chillen is er niet meer bij. 'Ik wil een voorbeeld zijn voor mijn kind.'

te kost: cha rjkte van d rknmeje n // foto 's: lnelje de unk

Ayzjeron Jones (21) is de vader van Jenayro (3). Hij en Jennifer (toen 17) hadden twee jaar een relatie toen zij ongepland zwanger werd.

'Ik hing op straat, blowde veel, had schulden en dacht niet na over de toekomst. Toen Jennifer zwanger bleek, werd ik wakker geschud: de jongen die ik nu ben, is niet wie ik wil zijn. Ik wilde niet dat mijn kind mij zou moeten opzoeken in de gevangenis. Jen en ik hadden wel vaker onveilige seks gehad, dat ging altijd goed.

Maar op een dag stuurde ze me een app, met een foto van een positieve zwangerschapstest. Was dat een grap? Wilde ze kijken hoe ik zou reageren? Nee, het was serieus. Ze durfde het me niet live te vertellen. Ik schrok. Ik wilde wel vader worden, maar nu nog niet. Wat staat me te wachten? Wat moet ik doen? Er spookte van alles door mijn hoofd, maar één ding wist ik heel zeker: ik ga goed voor dit kindje zorgen.

Tijdens de zwangerschap hadden Jennifer en ik veel ruzie. In die tijd ben ik ook vreemdgegaan en daar schaam ik me voor. Na de bevalling liep het nog steeds niet lekker tussen ons. Ik heb een tijdje bij mijn opa gelogeed, maar sinds kort wonen we samen en op onszelf. Het gaat veel beter. Ik voel echte liefde voor Jen, maar we moesten allebei wennen aan de grote veranderingen. De tijd van oneindig chillen en geld uitgeven aan onzin-dingen is voorbij.

Een dag is zo om. Na school haal ik Jenayro van de crèche en eten we met z'n drieën. Als Jenayro in bed ligt, maken we huiswerk. Ik vind het zwaar, maar ook fijn om veel tijd met het gezin door te brengen.

Van bepaalde mensen heb ik bewust afstand genomen. Ik ga liever niet meer om met jongens die nog altijd kansloos rondhangen.

Mijn moeder was ook 18 toen ze mij kreeg. Ik was de oudste van acht kinderen, van vier verschillende mannen. Ik kende mijn vader, maar daar hield het mee op. Voor mijn zoon Jenayro wil ik een voorbeeld zijn. Ik zal ervoor zorgen dat hij weet welke keuzes hij kan maken en hem behoeden voor de valkuilen.'

“Als Jenayro in bed ligt, maken we huiswerk”

Tjerk van de Broek (17) is vader van Indy-Louise (5 maanden). Hij en moeder Jantina (17) wonen bij haar ouders in.

'De test gaf direct twee streepjes aan: zwanger. We waren sprakeloos. Was het condoom gescheurd? We konden ons het moment niet meer voor de geest halen. Twee dagen later ging ik met een groep vrienden op vakantie naar Spanje. Ik probeerde te genieten van de zon en het uitgaan, maar ik voelde me lam-geslagen. Hoe moesten we verder? Voor Jantina en mij was het heel eenvoudig: we hebben dit samen gedaan, dus we moeten onze verantwoordelijkheid nemen. Na drie maanden hebben we het haar ouders verteld. "Ik zag al geen maandverband meer liggen en Jantina droeg wijdere kleding," zei haar moeder. Ze vonden het dom van ons, maar waren niet boos. Mijn vader kon de eerste vijf minuten niets uitbrengen, maar vroeg toen: "Hoe voel je je, Jantina?" En: "Waarom hebben jullie dit niet eerder verteld?"

Jantina is klein en tenger. In negen maanden kwam ze dertig kilo aan, maar verder had ze een goede zwangerschap. Een bevalling van dichtbij meemaken leek me eng, maar omdat Jantina er ook tegen opzag, hield ik me sterk. Ik liet haar hard in mijn hand knijpen, maar of dat echt hielp? Om vijf over één 's nachts is Indy-Louise geboren en ze werd op Jantina's buik gelegd. Ik schrok van al dat bloed op de baby, maar tegelijkertijd vond ik het heel mooi. Onze familie heeft die eerste periode veel geholpen. Jantina moest rust houden, daardoor groeide ik extra snel in mijn vaderrol. We zijn 17 en zelf nog niet volgroeid, maar onze dochter "dwingt" ons om volwassen te zijn. In 2010 overleed mijn moeder. Als je zoiets hebt meegemaakt, weet je wat het betekent om sterk te zijn en niet op te geven. Jantina en ik zijn alleen maar meer naar elkaar toe getrokken.

Ik werk in de autobranche, Jantina zit op school. 's Avonds ben ik vaak thuis terwijl vrienden leuke dingen doen. Balen, maar ach, als ik mijn dochter tegen me aanhoud dan weet ik dat Indy-Louise het allerbelangrijkst voor me is.'

Onze dochter dwingt ons om volwassen te zijn.

“Vrienden vinden het raar dat ik een kind heb”

Kay (17) is de vader van Dachano (6 maanden). De moeder (17) en Kay verbraken de relatie een paar weken na de geboorte.

‘Ik heb haar hand vastgehouden tijdens de bevalling. Als man kun je verder weinig doen. Het moment waarop Dachano geboren was, vond ik echt speciaal. Na die echo’s konden we hem eindelijk in het echt zien. Dachano blijkt een makkelijke baby, hij slaapt veel en huilt weinig. Als hij onrustig is, ga ik met hem wandelen. Of we kijken tv, al die bewegende kleurtjes vindt hij interessant. Ik wist niet wat ik moest zeggen toen mijn vriendin overstuur naar me toe kwam. “Ik ben zwanger en ik weet niet wat ik moet doen,” hilde ze. We hebben getwijfeld of we het kind wilden houden, maar het idee om iets levends te laten weghalen vonden we slecht. Mijn ouders zijn gescheiden toen ik 7 was. Ik heb hen allebei apart verteld over de zwangerschap. Mijn moeder kon twee minuten lang niets uitbrengen. Ze was niet kwaad, maar moest wel even van de schrik bekomen. Ook de reactie van mijn vader viel mee. Hij vond het bijzonder om opa te worden en drukte me op het hart: “Neem je verantwoordelijkheid, Kay.”

Ik woon begeleid zelfstandig. Dachano’s moeder en ik hebben geen goed contact meer, maar we verdelen de zorg. Op de drie dagen dat ik Dachano heb, helpt mijn eigen moeder me bij de verzorging. Volgens haar ben ik de afgelopen periode volwassener geworden, maar dat zie ik zelf nog niet echt. Mijn oudere zus is trots op hoe ik het doe. Ze komt vaak langs om met haar kleine neefje te knuffelen. Vreemden kijken soms verbaasd naar ons. Laatst zat ik met Dachano in de trein naar het consultatiebureau toen een meneer vroeg: “Is dat jouw zoon? Hoe oud ben jij eigenlijk?!” Vrienden vinden het raar dat ik een kind heb. Ze zijn niet negatief, maar kunnen zich niet in mij verplaatsen. Zelf kan ik ook moeilijk wennen aan de situatie. Het is allemaal zo snel gegaan en ik ben nog jong. Als Dachano bij mij is, voelt het goed, maar op de dagen dat hij bij zijn moeder is, vergeet ik wel eens dat ik vader ben.’

Kay en Dachano heten in werkelijkheid anders. Op verzoek blijft Dachano buiten beeld.

Denny Broekhuis (22) kreeg op zijn 18de een relatie met Maxime (toen 17). Zij was zeven maanden zwanger van haar ex. Denny ziet Fay (4) als zijn dochter.

"Wat lijkt ze op jou!" zeggen mensen wel eens. Onmogelijk natuurlijk, maar het leuke is dat ik wel dingen van mezelf terugzie in Fays gedrag: ze doet bijvoorbeeld altijd netjes de deur achter zich dicht.

Maxime en ik leerden elkaar kennen op een verjaardagsfeest. Mijn leven zag er op dat moment heel anders uit: ik was 18, studeerde, liep kranten en hing wat rond met vrienden.

Op dat feestje grapt mijn vrienden: "Denny, over elf weken ben je wel klaar voor het vaderschap, toch?"

Haar zwangerschap schrikte mij niet af. Als je verliefd bent, ben je verliefd. Toen onze relatie serieuzer werd, heb ik een waardevol gesprek gehad met mijn broer. Hij wilde me ervan bewust maken dat verliefde mensen een roze bril dragen, maar dat ik er niet na twee maanden vandoor kon gaan: er was een kind in het spel.

Ook Maxime was onzeker. "Met de biologische vader liep het stuk, en jij bent ook jong!"

Ze wilde me niet opzadelen met een kind van een ander, maar ik wist zeker dat mijn gevoelens echt waren. Ik wilde een toekomst met Maxime, en dus ook met het kindje.

Het vertrouwen van haar vader en moeder moest ik verdienen. Kwam deze nieuweling ineens de papa uithangen? Maxime wilde haar ouders bij de bevalling hebben en dat begreep ik. We spraken af dat ik er tijdens de weeën gewoon bij bleef, maar bij het persen de verloskamer zou verlaten.

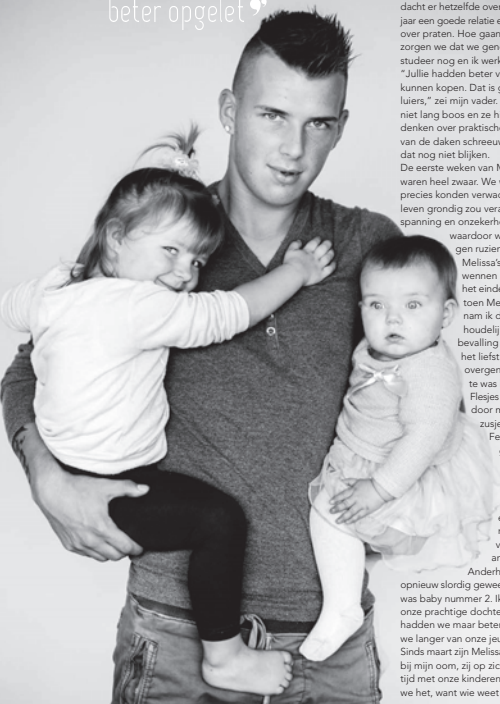
Fay voelde direct heel 'eigen'.

Misschien doordat Maxime en ik een sterke relatie hadden? Inmiddels werk ik als leidinggevende in een winkel, Maxime is administratief medewerkster. Als we een avondje uitgaan, passen onze ouders graag op Fay. Maar als Fay om zes uur begint te huilen, is ze voor ons. De gebroken nachten blijven zwaar. In het begin was het zoeken naar de balans tussen school, vrienden, relatie en kindje. Maar het gaat goed en Fay komt niets tekort. Mensen oordelen helaas snel, maar waarom zouden ouders van 30 het beter doen dan ouders van 18?

“Waarom zouden ouders van 30 het beter doen?”

“Soms denk ik: hadden we maar beter opgelet”

Brandon van der Meyde (20) is vader van Felicia Chanel (3) en Jaylin Roxanne (10 maanden). Hij en moeder Melissa waren 17 toen hun eerste werd geboren.

“Ik wil het houden,” zei ik meteen, en Melissa dacht er hetzelfde over. We hadden al bijna een jaar een goede relatie en konden er samen goed over praten. Hoe gaan we dit aanpakken? Hoe zorgen we dat we genoeg geld verdienen? Ik studeer nog en ik werk, Melissa zit op school. “Julie hadden beter voorbehoedsmiddelen kunnen kopen. Dat is goedkoper dan al die luiers,” zei mijn vader. Maar mijn ouders waren niet lang boos en ze hielpen ons met nadenken over praktische zaken. Ik kon het wel van de daken schreeuwen van geluk, maar liet dat nog niet blijken.

De eerste weken van Melissa's zwangerschap waren heel zwaar. We wisten niet wat we precies konden verwachten, maar dat ons leven grondig zou veranderen stond vast. De spanning en onzekerheid kon hoog oplopen, waardoor we om de stomste dingen ruziemaakten. We trokken bij Melissa's moeder in, om alvast te wennen aan samenzijn. Tegen het einde van haar zwangerschap, toen Melissa steeds minder kon, nam ik de was en andere huishoudelijke taken op me. Haar bevalling duurde zestien uur en het liefst had ik de pijn van haar overgenomen. Maar de geboorte was heel bijzonder.

Flesjes geven, luiers verschonen: door mijn jongere broertjes en zusjes wist ik hoe dit moest.

Felicia huilde weinig en at goed. Wat ik wel moeilijk vond, waren de avonden waarop ik alleen thuis was met onze dochter: wat als er iets gebeurt? Het ene moment ben je kind, het volgende moment verantwoordelijk als vader.

Anderhalf jaar geleden zijn we opnieuw slordig geweest met de pil. En ja, daar was baby nummer 2. Ik ben zielsgelukkig met onze prachtige dochters, maar soms denk ik: hadden we maar beter opgelet, dan hadden we langer van onze jeugd kunnen genieten. Sinds maart zijn Melissa en ik uit elkaar. Ik woon bij mijn oom, zij op zichzelf en we verdelen de tijd met onze kinderen. Een time-out noemen we het, want wie weet komt het weer goed.’

Afstemmen op een kind is moeilijk voor tienerouders

Er wordt in Nederland vrij negatief gedacht over tieners die een kind krijgen.

'Ze zouden minder geschikt zijn als ouder en de kans lopen om hun opvoeding niet af te maken. Ook zouden hun kinderen opgroeien in armoede en ongezonde leefgewoonten ontwikkelen,' zegt gedragswetenschapper Anja Fredrikze. Dat negatieve beeld wordt bevestigd door onderzoek van Motivaction (2010): twee derde van de Nederlanders keurt jong ouderschap af. Volgens de publieke opinie zadelen tieners die ondanks een groot aanbod aan voorbehoedsmiddelen toch zwanger worden, zichzelf en de samenleving op met de negatieve consequenties van hun onverantwoordelijke gedrag.

De directe omgeving bestempelt een tiener vader vaak als 'dader', terwijl een tienermoeder nog wel eens als 'slachtoffer' wordt gezien. Het meisje en haar familie wren de tiener vader ook vaak uit de opvoeding. 'Jammer,' vindt Fredrikze, die is verbonden aan jeugdhulpinstelling Timon. 'Wij proberen de jonge moeders juist te laten inzien dat de vader belangrijk is voor het kind. Zelfs als ze geen contact meer met hem heeft, geven we de moeder mee dat het voor haar en haar kind beter is het bestaan van de vader niet te ontkennen.'

Jongens die bereid zijn de vaderrol op zich te nemen, worden door de hulpverleners van Timon op verschillende manieren bij de situatie betrokken. Ze krijgen bijvoorbeeld een vadertraining of videointeractie begeleiding aangeboden, waarbij in beeld wordt gebracht hoe hun kind op hen reageert. Op deze manier

gaat het voor hen leven. De jonge vaders zien hoe betekenisvol hun rol kan zijn en welke verantwoordelijkheden ze krijgen. Fredrikze: 'In die begeleiding houden we rekening met culturele achtergronden. We stellen de jongens vragen als: wat betekent vaderschap in jouw cultuur? Hoe zou je opa dit aanpakken?'

Tienerswangerschappen komen het meeste voor onder Surinamers en Antillianen. 'In die culturen is het meer geaccepteerd dat tieners kinderen krijgen dan in de Nederlandse,'

ben met het afstemmen op de behoeften van een kind. Het brein is daartoe tot ongeveer 20-jarige leeftijd niet goed in staat. Jeugdhulpinstelling Timon leert jongeren daarom dat een kind een individu is met eigen behoeften. Als een tienermoeder zegt: 'Mijn kind is boos op mij; hij huilt zo hard,' wordt haar uitgelegd dat een baby van een paar weken niet boos kan zijn, en dat er iets anders aan de hand is. Fredrikze: 'We leren jonge ouders ook wat het effect van hun eigen ge-

'In een training laten we zien hoe betekenisvol de vaderrol is en hoe de jongens die kunnen invullen'

zegt Fredrikze. Zeer jonge ouders zijn er volgens haar in alle lagen van de bevolking, maar zij ziet in de praktijk vooral de lager opgeleide jonge ouders, met meervoudige problemen. Dat kan komen doordat die groep vaker hulp zoekt.

Tienerouders moeten versneld volwassen worden. Ze ontwikkelen zich in een compleet andere richting dan hun leeftijdgenoten. Hulp van familie is dan vaak zeer welkom. Maar de oma moet wel duidelijk de oma zijn en niet te veel taken overnemen van haar kind, benadrukt Fredrikze. 'Een wankele rolverdeling kan verwarring en onzekerheid geven bij het kind: wie is nou wie?' Een andere valkuil bij het opvoeden is dat jonge mensen nog moeite heb-

drag op dat van hun kind kan zijn. Als een kind bijvoorbeeld voelt dat een ouder kalm is, slaat die rust over op het kind. Deze kennis en kunde komt een veilige hechting van het kind ten goede.'

Het totale aantal Nederlandse tienerouders neemt af. Van de vaders worden geen statistieken bijgehouden, maar die van de moeders zijn veelzeggend. In 2005 waren er volgens het CBS vierduizend moeders van 19 jaar en jonger, in 2014 nog maar 2429. Hoe verklaart Anja Fredrikze die daling? 'Seksualiteit komt steeds meer uit de taboesfeer, en daardoor worden jongeren zich bewuster van de risico's en consequenties van onbeschermd vrijen.' //

Met medewerking van www.timon.nl